

BJERGVIPSTJERT

Motacilla cinerea

Foto: Helge Sørensen

UDBREDELSE OG ÆNDRINGER

Bjergvipstjerten er fundet ynglende i 280 kvadrater (12 %), heraf sikkert ynglende i 128 kvadrater (6 %). Dette er en tilbagegang på 29 % ift. Atlas II, hvor udbredelsen omvendt var mere end tredoblet siden Atlas I. Generelt er arten almindeligt udbredt i Jylland, især i den østligste halvdel, men fåtallig på Øerne. På Sjælland med øer er arten siden Atlas II forsvundet fra otte af ni kvadrater, mens den er registreret i fem nye, heraf et på Lolland, hvilket antyder, at der ikke findes en fast bestand. Med ni nye kvadrater og blot to, hvor den er forsvundet fra, synes bjergvipstjerten derimod at være indvandret til Fyn. Dette kan måske forklares som en spredning fra Jylland, og der er ligeledes regional spredning i selve Jylland med en

del nye ynglefund både sydvest for Aalborg og nord for Hjørring. Derimod er arten nærmest forsvundet fra det sydvestlige Jylland og fra kyststrækningen mellem Limfjorden og Djursland. Alene bjergvipstjertens specifikke krav til ynglebiotop og redeplacering (Jørgensen 1976) medfører en begrænset udbredelse (Hagemeijer & Blair 1997).

I Skåne har arten øget sin udbredelse imellem de to atlasundersøgelser, og den har en positiv lang- og korttidstrend nationalt. I Halland er korttidstrenden stabil. I Storbritannien er udbredelsen ligeledes øget, mens arten i Tyskland udviser en positiv langtidstrend og en stabil korttidstrend.

Ynglebestand: 299-419 par (2014-17)

Bestandsudvikling 1990-2018:

Yngletid: Moderat tilbagegang ▼

Vinter: Ikke registreret

Udbredelse: >

	Atlas I (1971-74)	Atlas II (1993-96)	Atlas III (2014-17)
Kvadrater	115 (5 %)	377 (17 %)	280 (12 %)
Ændring	-	+192 %	-29 %

Træk: Stand- og kortdistancetrækfugl

DK rødliste: VU (sårbar)

DÆKNING

Arten vurderes at være let at registrere pga. sin genkendelighed og sine ynglepladser ved opstemmede vandløb. Her kan der dog i nogle tilfælde være begrænset adgang pga. dambrug og vandmøller. Yngleregistreringerne er hovedsagelig gjort inden for følgende kategorier: Voksne fugle med føde (sikker ynglen, en tredjedel), fugle på egnet ynglebiotop i yngletiden (mulig ynglen, knap en fjerdedel) og sang (sandsynlig ynglen, godt en femtedel).

BESTANDSSTØRRELSE

Bjergvipstjerten er en af de 18 arter, der var udvalgt til bestandskortlægning i Atlas III. Kortlægningen har resulteret i en bestandsopgørelse på 299-419 par – mod ca. 150 par i Atlas I, 300-400 par sidst i 1980'erne og mindst 450-500 par under Atlas II. Bestandsestimaterne, de tre atlas og punkttællingsindekset vidner således samstemmende om en stor fremgang fra 1970'erne til 1990'erne og en mindre tilbagegang herefter.

Den europæiske ynglebestand estimeres til 0,7-2,0 mio. par.

STATUS OG BESKYTTELSE

Bjergvipstjerten yngler ved vandløb og dambrug og begrænses dermed i sin udbredelse til områder med adgang til rindende vand (Jørgensen 1976, Abdelazize 2011). Arten er fredet efter artsfredningsbekendtgørelsen og vurderes ikke at have behov for yderligere beskyttelse. Den er følsom over for hårde vintre (Tyler 1979), som kan være årsag til markante bestandsvingninger (Hagemeijer & Blair 1997, Tyler 2019).

ENGLISH SUMMARY

The Grey Wagtail (*Motacilla cinerea*) was recorded breeding in 12% of the atlas squares, in 6% as confirmed breeding. Outside its stronghold in northern, eastern and west-central Jutland, the species is very sparsely distributed. The distribution increased markedly from Atlas I to Atlas II, while it decreased from Atlas II to Atlas III. The Danish breeding population of the Grey Wagtail is estimated at 299-419 pairs.

Artsopslaget er forfattet af Charlotte M. Moshøj.

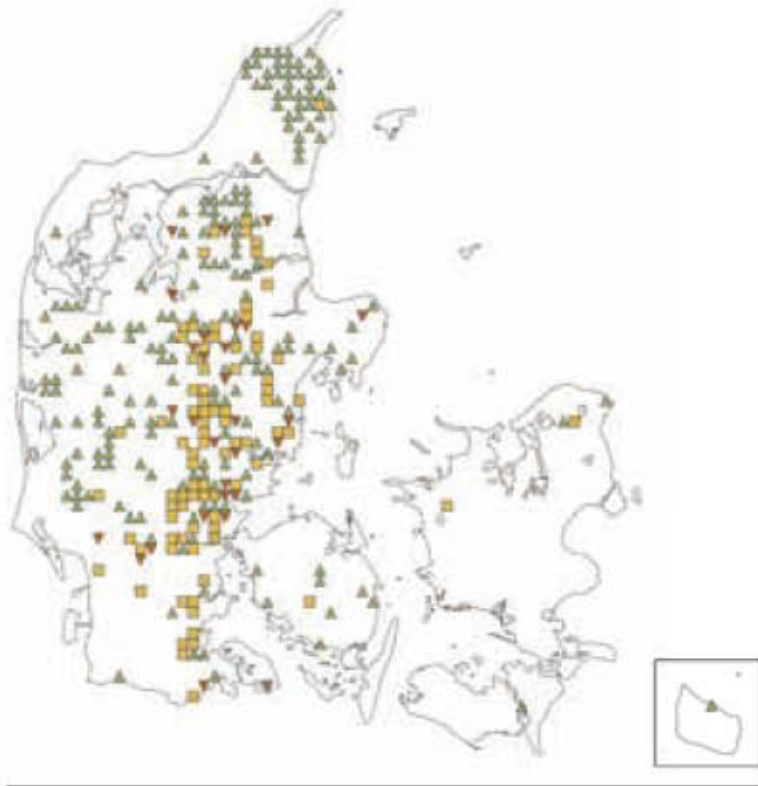
REFERENCER

- Abdelazize, F.B., Riadh, M. & O'Halloran, J. 2011: Breeding biology of Grey Wagtails *Motacilla cinerea* at the southern edge of their breeding range (region of Béjaia, Algeria) – *Bird Study*, 58:3, 357-360, DOI: 10.1080/00063657.2011.575928
- Hagemeijer, E.J.M. & Blair, M.J. (eds.) 1997: The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & A D Poyser, London.
- Jørgensen, O. 1976: Migration and Aspects of Population Dynamics in the Grey Wagtail *Motacilla cinerea*. - *Ornis Scandinavica (Scandinavian Journal of Ornithology)*, 7(1), 13-20. doi:10.2307/3676170
- Tyler, S. 1979: Mortality and movements of Grey Wagtails. – *Ringling & Migration*. 2. 122-131. 10.1080/03078698.1979.9673744
- Tyler, S. 2019: Grey Wagtail (*Motacilla cinerea*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.): *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <https://www.hbw.com/node/57830> on 12 March 2019).

Ændringskort Atlas I til Atlas III

1971-74 – 2014-17

- ▲ 194 kun ynglende i Atlas III
- 86 ynglende i både Atlas I og Atlas III
- ▼ 29 kun ynglende i Atlas I

Ændringskort Atlas II til Atlas III

1993-96 – 2014-17

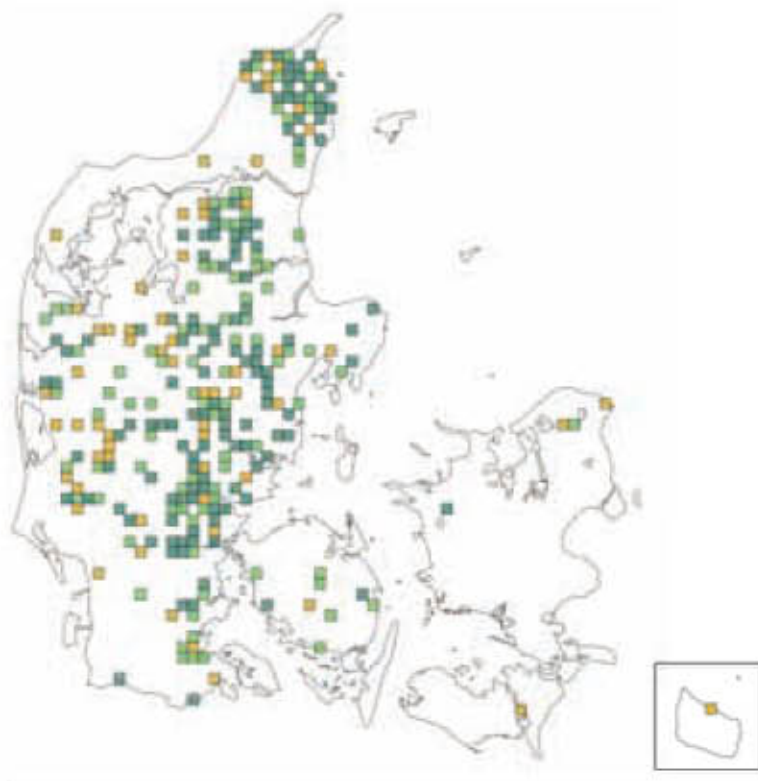
- ▲ 94 kun ynglende i Atlas III
- 186 ynglende i både Atlas II og Atlas III
- ▼ 191 kun ynglende i Atlas II

Udbredelse

2014-2017

- 128 sikkert ynglende
- 90 sandsynligt ynglende
- 62 muligt ynglende

Ynglepar pr. kvadrat

2014-2017

Sikker / Sandsynlig	Mulig	Ynglepar
●	●	1
●●	●●	3
●●●	●●●	5
●●●●	●●●●	7
●●●●●	●●●●●	9

